

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Búv. Regele Ferdinand II.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Égész évre	600 Lei
Fél évre	300 Lei
Negyed évre	150 Lei
Havonta	50 Lei

Nirdetések díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel.

gyes szám ára 3 lej, vasárnap
+ 1 lei. Bucurestiben 50 baniva
több.

A rendteremtés

első lépéseként kiutasítják Romániából az alkalmatlan és foglalkozás nélküli idegeneket. A Kormány erre vonatkozólag rendeletet is bocsátott ki s a rendeletet végrehajtó állambiztonsági hivatalok már nagyban végzik is a kiutasítás munkáját. Több ezer ember hagyja el ilyen formán az országot, mert ezek nagyrésze a hivatalos helyről jövő indokolás szerint foglalkozás nélküli és alkalmatlan idegenek, tehát nem kívánatos elemek és Románia ezeket a nemkívánatosokat csak nem fogadhatja védőszárnyai alá.

Valamiről azonban megfeledeztek Bucurestiben a rendelet ki bocsátói és természetesen megfeledezni kényszerülnek erről a valamiről a kiutasításokat végző alantasszervek is. A „nem kívánatos elem” fogalmát igen kis körre húzták össze: toprongyos németországi, Ohhalál elől, menekültekre, elhamarkodott repatriáltakra, akik keservesen megbánták, hogy hazát változtattak, meggyárak speciális szakmunkásaira, akik reggeltől estig dolgoznak és keresetük után tetemes adót fizetnek. Pedig ezek igazán csak elenyészően csekély töredékei ennek a fogalomnak. Ha a rendteremtést komolyan akarják felfogni, így a kört bővíteni kellene és a kör vonalain belül esnének a száguldó autók új tulajdonosai, a mároról napra hirtelen háztulajdonosokká előlépett, semmiből lett ekzisztenciák, a fantasztikus létjogosultságú vállalatok újdonsült tulajdonosai és igazgatói. Csak széjjel kell egy kissé nézni és mindjárt valami furcsa megállapításra jutunk. Rájövünk arra, hogy idegenből igen sok ember telepedett le Románia városaiban, akik szépen kihasználják a konjunkturát, a lehetőségek idejét, vállalatokat alakítanak, üzleteket bonyolítanak le, vesznek-eladnak, exportálnak-importálnak, vagyona tesznek szert és amikor már úgy érzik, hogy eléggé megszedték magukat, akkor vagyontalakkal tovább állanak más országba más konjunkturát kihasználni.

Ezek az igazi „nem kívánatos elemek” és talán ezekre kellene a rendeletet a szó komoly értelmében kiterjeszteni. Ezeknek az ittléte csak a haragsolás és a gyors

gazdagodás jegyében történik. Ittléte alatt nem fizetnek adót, nem járulnak hozzá az állami terhek viseléséhez és ittléteikkel, működésükkel a tisztességes romániai kereskedelem és ipar ártalmára vannak. A több évtizedes multra visszatekintő kereskedők és iparosok keservesen sirnyik meg az idegenből idevetődött szerencselovagokat, a kiknek szemérmertensége, kapzsisága és erőszakossága már nem ismer határt.

Azok a szerencsétlenek, akiket

a robogó vonat visszavisz szomorú hazájukba, nem sok vizet zavartak itt, élték a maguk kis szürke életét és örültek, hogy élni engedték őket. A hangosak, a követelzők, azonban még mindig itt vannak és még mindig nem nyilvánítják őket „nem kívánatosoknak.” Ha a rendteremtés komoly, úgy a bejelentett programot becsületesen kell végrehajtani és a sorsüldözött szerencsétlenek helyett azokat kell a hátra tenni, akik tényleg nem kívánatosak.

ja teljes cselekvést szabadságot.

Berlinből táviratozzák: Az olasz-jugoszláv szerződést már három hónapja előkészítették. Nincsics valószínűleg már a közelben találkozik Mussolinivel, ezt követi Sándor királynak római látogatása. Egyes hírek szerint nemcsak az Adria tgy szabályozásáról van szó, hanem a két állam szabályszerű katonai szövetséget kötne, amely Jugoszláviát úgy Magyarországgal, mint Bulgáriával szemben fedezné.

Belgrádból táviratozzák: Míg a francia és orosz kérdésben a kisantant konferenciája meddő volt, a magyar kölcsön ügyében teljes egységre jutott. Közlebbi felvilágosításokat a miniszterek nem adtak, Benes csak annyit mondott, hogy a népszövetségi biztos személyére vonatkozó kombinációk koraiak. A kisantant álláspontja Magyarországgal szemben konkrétizálódott.

Benes Belgrádból egyenesen Londonba utazott, ahol Macdonald dal megbeszéléseket akar folytatni a francia-csehszlovák szerződésről, más verziók szerint közvetlenül akar a francia-angol kérdésben.

A nizzai konferencián Csehszlovákia képviselője avval a javaslattal állt elő, hogy forgalmát Fiume

Románia és Jugoszlávia új orientálódása.

(Az olasz-jugoszláv szerződés jelentősége. — Csehszlovákia utia az Adriához.)

Londonból táviratozzák: A „Daily Telegraph” valószínűleg hivatalos forrásból jelenti, hogy Belgrádban az angol és az olasz kormányok a Jugoszláv kormány által tett diplomáciai intervenciójára a kisantant külpolitikai politikájában változás következett be.

Románia és Jugoszlávia Benes szemben kijelentették volna, hogy angol és olasz kinyilatkoztatások után nem hajlandók Francia országgal további egyezményeket kötni. A jugoszláv kormány tudatára ébredt, hogy az Adria problé-

ma megoldása érdekében hasznosabb, ha a Franciaországgal való szorosabb kapcsolatoktól eláll.

Londonban az olasz-jugoszláv egyezményben annak az angol szándéknak megvalósulását látják, amely Lengyelországot, Jugoszláviát és Romániát az angol érdekszférába akarja vonni. Románia és Jugoszlávia továbbá azt is tudatára adták Csehszlovákiának, hogy rájuk Oroszország elismerése nem olyan sürgős, mint a prágai kormányra. Szovjetországgal szemben minden kormány fenntart-

Vegyes felvágott — Bécsből

(A Concordia-bál a szezon clouja. — A színházak újdonságai. — Január 17-én kerü tárgyalásra a Rékessy-téle botrányper.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Már évek óta nem volt a néhai császárvárosnak oly eseménydus szezonja, mint mostan. Ha eltekintünk attól, hogy a számlák fizetésénél 10.000 korona az alapegység, ha megfeledezzünk a párját ritkító lakásdíjnyíról, úgy szinte azt lehet mondani, hogy Bécs kiheverte a háborút, mivel ma ép úgy él, mint a világhátrahagyották után felhívott Concordia-bál, az írók és újságírók e világ-hírű táncmulatságát az idén február 18-án, miként minden évben farsang első hétfőjén, tartják meg. Kétségtelen, hogy a Concordia-bál a szezon clouja lesz. Mindenki, aki Bécsben szerepet játszik, meg fog jelenni. A hátt Hámsich úr, a köztársaság elnöke fogja megnyitni az összes miniszterek asszisztá-

lásával. Természetesen a rendezőség az idén is csak névre szóló jegyeket bocsát ki, mivel csak így lehet megőrizni a mulatság előkelő jellegét. A rendezés munkálataival elfoglalt bizottsághoz már eddig is több száz bejelentés érkezett, közöttük számos külföldről, a legtöbb ezek közül Budapestről. Póiret mester divatrevüi el fognak törpülni azon kép mellett, amelyet a Concordia-bál hölgy-résztvevői fognak nyújtani.

A farsang többi táncmulatságai közül meg kell még említeni az Opernredouteot, és az Opernballt. Természetesen a különböző vállalkozók is nyakra-főre rendezik a táncmulatságokat különböző hangzatos, legtöbbször azonban izléstelen jelszavak alatt, ezek azonban csak arra valók, hogy az arany, azaz helyesebben mondva valuta- és arbitrázs-iffuság kitombalhassa magát és a vállalkozók sok száz milliót keressenek. Az idei farsang ideje alatt naponta átlag öt nyilvános táncmulatság lesz

ezen kívül azonban táncolnak majd magánlakásokban és kávéházakban, bálókban, szóval mindenütt, ahol csak lehet. Az új táncokon kívül az idei farsang alighanem visszahelyezi régi jogaiba a bécsi valcert.

A színházak körüli szintén igen eleven az élet. A hadi, háboru utáni és a legutóbbi kontremín-gazdagok milliós ázsókat fizetnek az amugy is drága jegyekre. Az ope raháznál tartva, meg kell emlékezni arról, hogy a Staatsoper házi szerzője, a fiatal Korngold új operát írt Hans Müller szövegére. A többi újdonságok a következő tarka összevisszaságban, miként a tudósítás irójának eszébe jutnak: A Burgtheater 17-ről 24-re halasztotta el Molnár Ferenc Vörös malomjának bemutatóját. — Egy hétt elhalasztásának az oka, hogy a pénzügyminisztérium még mindig nem hagyta jóvá a Vörös malom díszleteinek budgetjét és ha 24-ig sem érkezik le a Burgtheater igazgatójához a

felé a Prága, Pozsony, Szombathely, Győr, Nagykamizsa, Zágráb. Fiume vonalon bonyolítottassa le. Magyar és csehszlovák részről már megegyezés állt fönn a tervre nézve, az olasz delegátus (együttal Fiume képviselője) a konferencián adta hozzájárulását. Csak Jugoszlávia hozzájárulása hiányzik

még. Csehszlovákia március elsején megakarja kezdeni a Magyarországon át Fiuméba irányuló tranzitot. A magyar delegáció azt javasolta, hogy a lengyelország—fiumei forgalom, a Lemberg—Lavocna. Sátoraljaujhely—Dombóvár—Fiume vonalon mielőbb vétessék föl

lyén az Ehrenfeld gyarmatáru nagykereskedés van, alig pár lépésre tőle volt a *Royal* étterem, ahol ma Groszmann és Rauch bor kereskedők irodája van. Kimulti a *Gambinus* étterem is a Sir. Metianu (Forray-ucca) sarkán, ahol először mutatták be a mozi Arad közönségének.

De elpusztultak a rácvárosi kávéházak is. Az Árpád-terei *Koronába* beköltözött a Szlavoniai faipar r. t., a néhai *Tüzöltő*, majd *Remény*, legutóbb pedig *Demokrata* helyén ma piskótagyár van, az *Ottomán-kávéház*, a rácvárosi nagyverekedések színhelye csendes rituális vendéglővé avanszáit, a *Fekete Sasba* pedig beköltözött: a Földcipőgyár gyár. Régi aradiak még emlékeznek arra, hogy ott, ahol ma a Holtzer férfinak kereskedés van, valamikor *Király-kávéház*, ez volt a múlt század nyolcvanas-kilencvenes éveinek a főszék-kávéháza. Legutóbbára hagytuk a legrégebbi kávéházat, amely már a negyvennyolcas forradalom alatt is megvolt: a *Három-pisztolyt*. Ma már az épület sincsen meg, lebontották.

Arad, az egykor kávéházváros mint ilyen megszűnt lenni. A rohanó huszadik század fajlett ipara és kereskedelme kizavarja a vendégeket a kényelmes fülkékbe, hazakiűdi őket a lakásra. A Dácia-kávéház halálakor nekünk csak az a szerep jut, hogy halotti beszédet mondjunk a kimulti kávéházak felett.

— Lengyel követség Moszkvában. Varsóból táviratozzák: A lengyel távirati iroda jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy a közeljövőben követséget állít fel Moszkvában.

A szeszgyár levezető csatornája

(Félmillós új csatorna épül.)

(Saját tudósítónktól.) Arad vár megye vezetősége a napokban bizottságot állított össze, amely hivatott volt azokat a kérelmeket megvizsgálni, amelyek a Neuman szeszgyár levezető csatornáinak a közegészség szempontjából való modernizálását célozták. A bizottság összeállítását aktuálissá tette az ebben az ügyben Aradra érkezett dr. Oprea Pál közmunkaügyi vezérigazgató ittartózkodása és az a körülmény, hogy a közeljövőben nyílnak meg a repülőtér épületeiben elhelyezett iskolák. Tudvalevő pedig, hogy a nyitott csatorna a tér mellett vezet el Gáion és Tornyán keresztül. A bizottság tagjai voltak a közmunkaügyi vezérigazgatót kivül Angel István polgármester, Boneu Vazul vármegyei főjegyző, Dirlea Vazul, az aradi központi járás főszolgabírája, Halin Alajos, a folyamamérnökség vezetője, Ilcana Jancu, az államépítészeti hivatal vezetője, a városi főmérnök és a cég részéről báró Neuman Károly. A bizottság ma egész délelőtt kintjárt a helyszínen és miután a gyártulajdonosok a legnagyobb előzékenységet tanúsították ebben a kérdésben, már a mai napon létrehozták a megállapodást. A megállapodás szerint a gyártelep szennyvizét ezután nem a Holtmarosba vezetik, hanem az országúttól és a vasúttól folyton távolodó zárt, a föld alatt vezetett csatornában, amely Buzsákon keresztül haladva Pécska közelében ömlik a Marosba. A nagyszabású építkezést, amelynek költségei a fél millió lejt meghaladják a közel jövőben kezdik meg. A magánvállalkozásnak a közérdek

Halotti beszéd kimulti kávéházak felett.

(A régi Arad régi kávéházai. — Bankok, nagykereskedések a kávéházak helyén.)

(Saját tudósítónktól.) Izmos napszámoskezek már hordják az aradi Dácia-kávéház pompás berendezését az uccára, rövid idő múlva már fényes divatárkereskedés lesz a fényes kávéház helyén és az utókor mint emléket könyveli el legszebb és legelőkelőbb aradi kávéházat: a néhai Dáciát. A kávéházak átlagos élete 20—30 év és a Dácia sem többet hármanc esztendőnél. 1895-ben nyílt meg az akkori új Neuman-palotában és első tulajdonosa Tulipán Sándor volt. Akkoriban itt szolgálták a 3-as huszárok és a Hungária-kávéház gavalléros mulatságok színhelye volt. A harminc esztendő alatt hét tulajdonosa volt a nagyhirű kávéháznak, míg aztán most a nyolcadik bezárta a kávéház ajtaját.

A törzsvendégek, asztaltársaságok, a régi Arad markáns alakjai és a fejlődő új Arad előkelőségei most tanácstalanul állanak a bezárt kávéház ajtaja előtt: nem tudnak hová menni, mert bizony nagyon megfogyatkozott Aradon a kávéházak száma. Alig négy esztendővel ezelőtt szűnt meg a híres *Központi-kávéház*, amelynek a helyére a Marmorosch-bankház költözött, két éve sincs, hogy a

Fehér Kereszt, ez a színién nagymulti kávéház bezárta kapuját, hogy helyébe az Au bon gout divatáru kereskedés jöjjön. És így ha az ember átkutatja az elmúlt huszharminc év krónikáját, egyszerre arra a felfedezésre jut, hogy mintegy tizenöt kávéházzal lett Arad szegényebb. Tizennyolc évvel ezelőtt szűnt meg a régi *Japán* kávéház, az iparosság kedvenc találkozóhelye, ma a Kovács Soma és Társa-cég mezőgazdasági gépraktára van benne. A falakon még ott láthatók a japán cirádás festések, mintha várná, hogy valamikor ismét feltámad poraiból a Japán-kávéház. Az Alcalay Fréres Szabadság-terei nagy bórkereskedés helyén alig pár évvel ezelőtt még *Fiume-kávéház* volt, amolyan tipikus polgári helyiség, patriarális szokásokkal, kedélyes pincékkel, gazdával és vendégekkel. — A Banca Romaneascăban is alig pár év előtt még *Millennium* étterem volt, ezelőtt pedig kávéház. — A Str. Bratianu (Weitzer János-ucca) híres *Baross-kávéház* is lehuzta tavalyelőtt rollóit és mire ismét felhúzták a rollókat, már a Szécsi és Társa engrossisták ültek a kaszárban. Ugyamilyen sorsra jutott a *Corso-kávéház* is, amelynek he-

pénzügyminisztérium jóváhagyása, úgy esetleg ismét el kell használni a premért. Ezzel szemben a Liliom reprizének próbái a Raismund-Theaterben már teljesen befejeződtek. A címszerepet Max Peilenberg, Juliát pedig a magyar származású Károly Lily játszószák. A Volkstheater igazgatója Bernau, kibérelte a Chat noir-kabaret és március elsejétől kezdve kamara-színpadként vezeti tovább. A megbukott moszkvai orosz kamarajátékok helyén Fritz Grünbaum nyit új kabarét. Jarno, a Lustspiel-Theaterben Danio Nicodemi olasz író „A belső hang” című darabját mutatja be legközelebb. — A Renaissance-Bühne Die Schwester című újdonságának főszerepét Ida Rolandtól Maria Orska vette át.

A Bürgertheater felújította Kálmán Imre Tatárjárását ugyanabban a szereposztásban, amelyben egy évtized előtt bemutatta. A Bürgertheater színpadán újra megjelentek Fritz Grünbaum, Loui

se Kartousch, Ferdinand Bonn és mindazok, akik Bécsben először játszották Kálmán Imre azon operettjét, amely megalapozta a magyar komponista világhírnevét. A repriz érdekessége az volt, hogy Richard Tauber, az ismert kiváló kamara-énekes új szerepben, mint karmester mutatkozott be. — A Volkstheater Raoul Auernheimer új vigjátékát, a Casanovát mutatta be Moissivel a címszerepben. A bukástól igazán csak Moiss mentette meg a rendkívül unalmas és permanens ásitásra ingerlő vigjátékot. A Volksooperben Weingartner igazgató tapintatlan fellépése káros botrányt okozott. A német gyermekeket segélyező bizottság diszeloaidást akart rendezni jótékony célra és ezen színre akarta hozni Helene Camik-Laval asszony *Ádám és Éva* című pantomimjét. A főpróbán, amelyen Weingartner is megjelent, a szerző, aki egyúttal elvállalta Éva szerepének eljátszását, a szerepnek megfelelő közönytelenységben jelent meg a

színpadon. Weingartner ezen anynyira felháborodott, hogy azonnal parancsot adott a vasfüggöny leengedésére és nem engedélyezte az előadást. Az ügyben az a legkínosabb, hogy tavaly egy más alkalommal és egy másik színházban már színrekerült ugyancsak jótékony célra Helene Camik-Laval pantomimje és nemcsak az egész sajtó fogadta elismerő kritikával, de Schober rendőrfőnök külön levélben köszönte meg az illusztris szerzőnek, hogy művészetét a jótékony szolgálatába állította.

A Bürgertheater együttese szombaton mutatta be az Akademie-theater színpadán Jolanda utolsó kalandját. A vigjáték szerzője Garai Norbert, magyar neve ellenére született bécsi és jelenleg 26 éves. Több egyfelvonásosra különböző kabarékban már színre került. A fiatal író vigjátéka olyan nagy sikert aratott, hogy Reinhardt a Josefstadt Theater számára megvette Öccellenciája, az automata

című vigjátékát és Bernau a Deutsches Volkstheater részére Cavadarossi dala című darabját. Így a fiatal írónak az idei szezonban még két forró bemutatója lesz. A farsangon és színházak eseményein kívül Bécs feljebb egy-egy botrányper tudja fogalomba hozni. Januárban is meglesz a maga botránypere, ha nem is igér oly izgalmas szenzációkat, mint Vukobrankovics Milica decemberben tárgyalt mérgezési ügye. A szereplő személyek azonban annálismertebbek. A Budapestről elszármazott szerkesztő ugyan decemberben visszavonta a pert leleplezőivel, Stolper Gusztáv dr.-ral és Federn Walterrel szemben, ezek azonban a maguk részéről nem hajlandók segédkezni az ügy elfusolásában és a január 17-iki tárgyalásra, amelyen ők lesznek a vádlók, szenzációs leleplezéseket ígérnek. Egész Bécs érthető érdeklődéssel tekint a pikáns leleplezéseket ígérő tárgyalás felé. *Szemere Pál.*

szempontjából meginduló munkáját nyomron kellene követni a megye és a város akciójának, amely

eredményében a Holtmaros zárt csatornában való vezetését érné el.

Szabadrabra helyezték Kopinits barátnőjét.

(Tisztázta magát a kémkedés vádjá alól.)

Budapestről jelentik: A rendőrség a Kopinits-ügyben befejezte a nyomozást. Tóth Kossik Ilona szerepe tisztázódott, mert beigazolta, hogy nem tudta károsodott futólázas barátja: Kopinits. Abban a hitben volt, hogy a bucaresti ismerőse egy magyar siber, aki szönyegetek és selyemárakat viszik és hoz be. Tóth Ilona, miután bűnrészességet nem lehetett rábizonyítani, szombaton átvitték a toloncházba s miután foglalkozása nincs és állandó tartózkodási helye sincs, megindítják ellene a közigazgatási eljárást. A kémkedés vádjá alól is teljesen tisztázta magát.

Kiss Jenő Gábor, a szentesi Héjjas-brigadéros kénytelen volt bevallani ezzel szemben, hogy a Kopinits nővérének küldött ötmilliót elsikkasztotta. Kiss tagadta, hogy átvette Tóth Ionától a pénzt, de a szembesítés alkalmával kénytelen volt vallomást tenni. Kopinits nővérének, Czák Ferencnének a szerepe is tisztázta és szabadrabra helyezték. Kiss Jenő Gábort kihallgatása után letartóztatták s politikai bűncselekményét csak a jövő hét folyamán veszik elő, amikor a csongrádi bombamerénylet és az alföldi brigádra vonatkozó akták a budapesti rendőrség rendelkezésére állanak. A rendőrség már most is megállapította, hogy Kiss Jenő Gábor, aki erdélyi optált 1921-ben lézengett Budapesten, az ébredők anyagi segítségéből tartotta fenn magát s a múlt év nyarán az ébredők nemzetvédelmi osztályának helyettes vezetője és ügyőse, Dániel Sándor dr. küldte le Szentesre, hogy ott és Csongrádon, Makón, Kiskunfélegyházán és még néhány községben szervezze meg a nemzetvédelmi osztagokat. Nagyszámu fegyvert és municiót adtak rendelkezésére és a múlt évben ezek az osztagok Héjjas fennhatósága alá kerültek. Kiss Jenő Gábor négy város és négy nagyközség brigádjának főparancsnoka volt.

A budapesti rendőrség Bucurestiből a Kopinits-ügyre vonatkozólag

Házasság 1924-ben.

(Hozzászólások.)

Elég volt felvetni a kérdést — és a nagy vitához már annyi hozzászóló akadt, hogy kénytelen vagyunk napokat várni egy-egy érdekesebb hozzászólás leközlésével, mert szűk kereteink nem engedték teret napi több hozzászólás leadására. Megállapítható, hogy ez a rendkívül érdekes és fölöttébb aktuális probléma mindennél jobban izgatja a fiatalembereket és leányokat. Ezért ismét egy, a mai helyzetet az optimizmus szemüvegén át látó urleány hozzászólásának adunk teret. A levélíró igyekszik az adott valóságot újszerű megvilágításba helyezni. Az eddig hozzánk érkezett és leközlött hozzászólások azt mutatják, hogy általában a nők nem látják olyan

eddig semmiféle értesítést nem kapott. A rendőrség azt is megállapította, hogy Kopinits szökése óta állandó összeköttetést tartott fenn apróhirdetések útján rokonaival és más hozzátartozóival. Ezen apróhirdetések a fővárosi lapokban jelentek meg és azokra mindenkor megérkezett a válasz is. A rendőrség most ezeket a lappeldányokat is beszerezte.

Kopinicsot állítólag elfogták.

Budapestről táviratozzák: A Külügyminisztérium értesítette a főkapitányságot, hogy a bucaresti rendőrség tegnap letartóztatta Kopinics Jenőt, aki 140 millió magyar Koronát lopott el és nyomtalanul eltűnt még hónapokkal ezelőtt. A külügyminisztérium értesítése szerint Kopinics kifogyva az elsikkasztott pénzből, Romániában lopott, csalt és szélhámoskodott és végül hurokra került. Kiadatását megelőzőleg a román hatóságok vonják felelősségre a Romániában elkövetett bűncselekményeiért. A kiadatása iránti eljárás megindult.

A fenti jelentést fenntartással kell fogadnunk, mert a mai napon Aradra érkezett bucaresti lapok egy szót sem írnak a nagyhirű sikkasztó letartóztatásáról.

Kopinicsot Aradon felismerték, de nem jelentették fel.

Budapestről táviratozzák: A Kopinics féle sikkasztás ügyében kiderült, hogy a furfangos szélhámost Aradon egy Schwalb nevű ügynök 30 millió erejéig becsapta. Kopinics megfenyegette Schwalbot, hogy feljeleníti, aki erre kijelentette, hogy tudja jól Kopinics kiletét és ha nem hallgat, akde kor elfogatja. Kopinics erre megijedt és Bucurestibe utazott. Kopinics különben még azt mondta, hogy esetleges elfogatása esetén kiadatásától úgy akar megmenekülni, hogy azt fogja hangoztatni, ő nem magyar, hanem német állampolgár.

reménytelennek a helyzetet mint a férfiak. A reménykedők nagy táborának egyik névtelen levélírója levelében így szól:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Olvastam ottküköt a „Házasság 1923-ban“-t s figyelemmel olvastam „Egy nősilni vágyó hivatalnok“ levelét s utána a többi hozzászólásokat. Kétségbe kell vonni „Egy nősilni vágyó hivatalnok“ és a hozzá hasonló gondolkodású fiatal emberek komoly szándékát, mert ha igazán meg akarnának nősilni, úgy nem csinálnának olyan számításokat, ami szerint minimálisan négyszázezer lejre lenne szükségük. Mennyivel rokonszenvesebb annak a másik hivatalnoknak a gondolkodása, akinek csak 50—60 ezer lejre lenne szüksége, hogy be

megszerezhesse, hogy aztán elvegye azt a leányt akit szereti.

Az bizonyos, hogy van sok elítélni való leány és asszony, aki a házasságban csak gondtalan, dohogtalan kényvelmet akar találni, a ki az urának legfeljebb kedvese, akit nem érdekel az ura lelki világa, érzései csak a pénztárcája, a miből a drága toiletteket fizetheti. De ezzel szemben áll a komoly, értékes leányok, asszonyok csoportja, akik együtt küzdenek férjüket s ha kell lemondani, nélkülözni is tudnak. Hány asszony van ma, aki maga is komoly munkával keres a háztartása mellett. Csak az a baj, hogy a férfiak sokszor nem veszik észre az ilyen értékes leányokat, jobban tetszik nekik a raffináltan kacér, romlott leány s azt vezetik oltár elé, azért van annyi szerencsétlen házasság. — Éppen így lehet két csoportra osztani a férfiakat is. Vannak türes lelkű, érzés nélküli férfiak, akiknek a hozomány fontosabb, mint a leány s akik egész életükre jól elakarnak helyezkedni a házasság által. De hála Istennek, vannak még szép jellemű férfiak, akiknek a leány a fontos s a házasságban igazi élettársat keresnek. Az nem baj, hogy a nősilni vágyó fiatal ember bevallja, hogy eddig életében nemcsak küzdött, hanem mulatott is. Hiszen ez természetes! Az sem baj, hogy vágyik nyugalom után, én leány létemre — pedig keveset mulattam — egy csön

des, meleg, megértő, nyugodt házasságot után vágyom. De ez nem függ össze a szobák számával és a butorok szépségével. Én s nyitott szemmel járok a világban s tudom, hogy ma nehéz az élet.

De hány leány van akinek 100 ezer lejnél kevesebb, sőt akinek semmi hozománya sincs? Ki-ki úgy rendezkedik s helyezkedik el ahogy tud. Végül még csak azt akarom megjegyezni, hogy téved a „nősilni vágyó hivatalnok“ ha azt hiszi, hogy amelyik leánynak 400 ezer leje van, az nem megy hivatalnokhoz. Több asszony ismerősöm van, akiknek 400—500 ezer lejük volt és hivatalnokhoz mentek. Magam is azok közé tartozom, akiknek 400 ezer lej hozománya van, azért nem ragaszkodom ahhoz, hogy diplomás ember legyen az illető. Nekem mindogy, hogy orvos, ügyvéd, hivatalnok, vagy kereskedő. Én az embert nézem, hogy egy szép jellemű, egészséges, jólelkű, okos és szorgalmas férfi legyen. A házasságot sem tudom és nem is akarom rideg gazdasági kérdésnek tekinteni, én a házasságot szentnek tartom, ahol két egymást szerető és megértő ember egy életre társul, hogy egymás életét boldoggá, szebbé tegyék. Kérem közölje lapjában levelem, mert azt hiszem, sokan vagyunk, akik hasonlóan gondolkozunk. Üdvözlettel:

egy ideálista leány.

Nő fürdött a téli strandon.

(Csutina mester konkurrencsei. — Az „apostol“ nem szereti a „forró szerelmet.“ — Téli szabaduszók Lipán és Szabadkán.)

(Saját tudósítónktól.) Hiába, a nők elhatározták, hogy mindent amit a férfiak csinálnak, azt ők is megteszik. Csutina mester nem élvezhette sokáig dicsőségét, mert akadt egy vállalkozó hölgy, aki megmutatta, hogy ő is legény, illetve leány a talpán. Az eset tegnap délben történt. Amikor az apostol az öltözőjébe lépett, hogy fürdődresszét magára vegye, legnagyobb meglepetésére egy hölgyet talált ott szintén dresszben. A hölgy szeretetreméltó hangon üdvözölte a mestert és kijelentette, hogy vele fog fürödni. Csutina mester szótlanul a vetkőzéshez fogott, amiben az udvarias hölgy még segédkezni is akart. Azonban ismeretlen volt előtte az apostolnak a női nem iránt érzett ellenszenv (Csutina nem szereti a forró szerelmet) és minden közeledési kísérlete csődöt mondott. Az apostol női követője egy negyed órai fürdőzés után, feköltözöködött és azóta eltűnt a láthatárról. Anynyit strandolás közben elárult, hogy hetek óta tréningezik a téli fürdésre.

A téli strandon ma is élenk volt az élet, amit ez alkalommal rendőri beavatkozás is fűszerezett. Dél táján nagy csoport néző várta Csutina egyik kartársának beígért fürdését. Kocsis Zoltán, szintén cipész, dresszben sétált a parton, hóval dörzsölgette magát

és közben szabad előadást tartott, de a közönség legnagyobb bánatára a vízbe nem akart menni. Annyit megállapíthatunk volt, hogy a nagy hidegre való tekintet tel alaposan befűtött magának — belülről. Illuminált állapotban volt. Amikor Csutina apostolt megpillantotta, gratulált neki a temesvári sikeréhez és merészen kijelentette:

— Meglátja, többet fogok produkálni a Bégán, mint maga. Kocsis a közönségnek hatalmas beszédet tartott a téli fürdőzés örömeiről, míg egy rendőr meg nem érkezett a színhelyre és látva állapotát, barátságosan fel nem szólította a hazamenésre.

Csutina Sándornak Aradon már öt követője van és most a jugoszláviai Szabadkán egy mérnök fürdött meg a jeges vízben. Igaz, hogy ez a mérnök tíz üveg pezsgőben fogadott, hogy Csutina példáját, akiről a Közlönyben olvastott, követni meri, de lehet, hogy annyira megszerette a jeges vizet, hogy a jövőben fogadás nélkül is a szabadban fog fürödni télen. Csutina mester legújabb híve lipovai (lippai) tudósítónk jelentése szerint egy Csák Vince György nevű pincér, aki ma délután fél háromkor hatalmas néző közönség előtt fürdött meg a Marosban a lippai maroshid mellett. Csák Vince György, aki délben

és este a lippai Central étterem vendégeit szolgálja ki és a legügyesebb éthordó hírében áll, eddig szerényen és elrejtőzötten áldozott szenvedélyének: a téli fürdésnek. Ma bizonyára Csutina mester sikerein felbuzdulva kilépett a nyilvánosság elé és a vasúti híd mellett háromszor merült a vízbe. Ma nagyon panaszkodott, hogy uszni nem képes, mert kicsi a jégbe vágott lék és hogy nem

elég hideg a víz. A 27 éves vézna fiatal ember soha semmi súlyosabb betegségben nem szenvedett és jelenleg is kitűnő egészségi állapotnak örvend. Csak Vince Györgyről egy lippai fényképész több fényképfelvételeit készítette, a ki ezen a néven is belépett a „halhatatlanság” kapuján. A produkciónak nevezhető fürdőzést mindvégig nagy közönség nézte.

Egy óra az ördög műhelyében.

(Ahol a Vörös malom készül. — Az aradi színház nagy szenzációja Több mint száz szereplő játszik a darabban.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi öreg színház felhomályos színpada mintha megváltozott volna az utóbbi napokban. Géprészek, favázak, furcsa és a színpadon soha nem látott holmik hevernek szanaszét, ácsok, asztalosok, lakatosok, gépészek dolgoznak valamit furcsa gépezeten és ha valaki érdeklődik a sok furcsaság miatt, azt a választ kapja, hogy készült a Vörös Malom, a szezon slógerdarabja. Az aradi színház január 24-én, a jövő hét csütörtökjén bemutatja a csodás sikert aratott Molnár darabot és a színházban az az általános vélemény, hogy ilyen színpadi mű még nem került elő az aradi színpadon. Hetek óta folynak a próbák, mert ez a rendkívül színjáték óriási munkát igényel. Darvas Ernő és Tompa Béla rendezők egészen belefeledtek a darabba, nem vesznek tudomást semmi másról, ami körülöttük történik, a fanatikusai a Vörös Malomnak. Munkatársunk éppen a legnagyobb lármá és zsidongás közepette kereste fel a színpadot, ahol Darvas rendező éppen rekeditre kiabálja magát a diszítőkkal, statisztákkal, ördögökkel, ördögfiókákkal, bábukkal és emberekkel.

— *Menekülök a pokolból* — mondotta Darvas és menekülés közben készséggel rendelkezésre állók. — *Sietnem kell, mert az ördögök már várnak rám, hogy vigye el őket az ördög.*

— Mondjon valamit rendező ur a darabról, a készülődésről, a szereplőkről, mert most ez érdeklő nagyon a közönséget.

— Hát mit is mondjak? Már nem vagyok fiatal színész, sokat láttam és hallottam, de ilyen nagy koncepciójú dolgot még soha. — Csak most, így rendezés közben, látszik, hogy ez milyen hatalmas munka, ennél érdekesebb színpadi művel egész pályám alatt még nem találkoztam. Én rendezem a tulajdonképpeni darabot. Tompa a technikai részt, ő állítja össze a nagy gépet, a Vörös Malmot. Gondolja csak el mi vár rám: a szereplők óriási tömegét összehangolni, hogy egy nagy hatalmas orchester legyen belőlük, amely precizen, tökéletesen működik. Negyvenöt színész szereplő játszik a darabban, a statiszták száma ugyanennyi,

azonkívül van még tizenkét ördögfióka. Ezeket mind be kell tanítani, elrendezni őket, a bábukat, embereket, ördögöket mozgatni, kormányozni. *Gergely Gizi*, ez az abszolút tökéletes művész játsza a fő női szerepet, akinek ebben a szezonban ez lesz az első fellépése. Soha szerep még úgy nem vágott neki, mint ez. Már tökéletesen tudja, de éjjel-nappal tanul. Külön szenzációszámba mennek a *toilette*jei. *Jávor Alfréd* játsza a férjet és ő is éjjel-nappal tanul, hisz itt mindenkinek precíz pontosságai kell tudnia a szerepét, mert ez uttal olyan tökéletes előadásban lesz része a közönségnek, amilyenre még a legöregebb aradiak sem emlékeznek. *Mészáros* játsza *Alfonzot*, ezt az igazi Molnár-figurát, *Sereghy* pedig *Rubintant*, a *Magister* segédjét. Magamról nem beszélek és már rohannok is vissza a pokolba, mert ott a helyem.

Darvas nem beszél magáról de mi beszélünk róla. Ő játsza a legnagyobb szerepet: a *Magister*, a *Psycho-Corruptor* (lélekrontógép) megalkotóját. Szépietemes beszédtechnikát igényel ez a darab, itt már színészi virtuózításra van szükség. És Darvas virtuóz. Amellett rendez is.

Tompa Bélát a gépészek között látjuk, éppen kalapács van a kezében.

— *Betege vagyok már én is ennek az emberrontó gépnek, mert amíg én ezt a szerző utasításához fel tudom állítani, addig bele kell betegednem. De mégis meg lesz. Dolgozó, működő, sistergő gép áll majd színpadon. A gépet az aradi vasgyárakból szereztük be és amint láthatja, asztalosok, ácsok, lakatosok, gépészek megállás nélkül dolgoznak rajta. A szín teljese a pokol benyomását kell. Az egész színpadot vörös keret fedi át és a nagy vörösség közepén dolgozik a nagy gép. A zenekar fel lesz töltve, ez lesz a pokoltornác, ahol a pokolfejedelem udvarával helyet foglal és végignézi az egész előadást. Innen jönnek is elő a bábuk, rengeteg költségünk van már erre a darabra és azt hisszük, az aradi előadás semmiiben sem marad mögötte a pestinek. Már óriási az érdeklődés a darab iránt, rengeteg előjegyzés történt és a megvétel, Temesvárról és a*

többi erdélyi városból naponta érkezik levél és telefonelőjegyzés... Többet nem mondhatok, mert vissza kell mennem a mesterek közé. Sietni kellett ki a színpadról, mert az ember önkéntelenül izgatótt lesz a Vörös Malom közelében. Ami itt történik, az már tényleg ördögi. Az emberek ördögöt játszanak. Festik az ördögöt a falra... (k. s.)

Hogy áll a lej?

1924. január 17-én 100 lejért ártak: Nálunk:

2.56 svájci frankot,
10.40 francia frankot,
13.500 külföldi magyar koronát,
17.200 tényleges magyar koronát,
17.700 belföldi magyar koronát,
35.100 osztrák koronát.

Zürichben 2.87¹/₂ frankot

Párisban 10.50 frankot

Budapestben 14,900—16,400 K-t

Irodalom, művészet

Mintha álom volna.

(Operette bemutató a timisoarai színházban.)

A timisoarai színház szerdán este mutatta be Erdélyi Mihály „Mintha álom volna” című operettjét.

A verszegény nyírből operette elég jó előadás jegyében folyt le. *Lengyel Irén* a hercegnő szerepében kedves, közvetlen jelenségével és bár kicsi, de iskolázott hangjával nagyon előmozdította az előadás sikerét. *Somogyi Rózi* és *Désy* táncművelői többször nyíltzini tapsot váltottak ki. *Somogyi Rózi* lábai aranyat érnek, de a hangja kissé ezüstös. *Bodor* egy vérbeli huszárkapitány helyett egy nyugalmazott továbbszolgálatot alakított. Azonban kellemes baritonja efféle szöveget játéka. *Kassay Károly*, *Venusz*, *Szabados* és *Lisztné* kis szerepeikben igen jók voltak.

A darab jó rendezésért és a jelenlegi viszonyokhoz képest elég szép kiállításért, Jakabffy főrendező az érdem. A zenekar abszolút rossz. Átfontos volna, ha a direktió végre egy gerinces dirigenszt állítana a zenekar élére. (—iz.)

— *Diana* vadásztársaság tagjai felkértek, hogy a hó 20-ig szerezzék be a törvénytöréseket (1 em. 82-es számú ajtó) a fegyvertartási engedélyhez szükséges erkölcsi bizonyítványt. Titkár.

* A temesvári színház másota. Szombaton délután 5 órakor: *Triby*. Este: *Mintha álom volna*, operette. Vasárnap d. u. 3 órakor: *Hattyulovag*, 6 órakor: *Mintha álom volna*, 9 órakor: *Éljen a király*. (Francia bohózat)

* Aradi színházi műsor. Pénteken nincs előadás. Szombaton: *Diadalmas asszony*, operette-bemutató. C. bérlet.

* Román diákok kulturális délutánja. A Societatea National-Culturala „Crisana” című román egyetemi hallgatók egyesülete szombaton, román *Vizkereszt* napjának délutánján öt órai kezdettel Aradon, a Kulturpalotában magas színvonalú kulturális ünnepséget rendez. Az ünnepségen nívós hangversenyszámok is szerepelnek. A diákegyesület ünnepélyes előadása iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

* Timisoarai újságírók jelmezes estéje február hó elsején.

* *Waldbauer Kerpely* quartett január hó 24-én. Jegyek kaphatók Scherhág kézimunka-üzletében Aradon.

* Aradi újságírók jelmezes estéje február 2-án a Központi szálló nagyszobájában.

* Aradi színházi hírek. A *Diadalmas asszony*. Csajkovszky J. Péter értékes zenéje vonul végig a *Diadalmas asszony* három felvonásán. A kiváló operett Aradon, a nagyszerű beállítás és szereposztás mellett speciális értékkel emeli két táncbetét. *Nelly* és *Rudi*, a világhírű táncos-pár a haláltáncban produkálják magukat. Nem kevésbé érdekes lesz *Adler Eszti*, aki orosz táncbalettel lejj. A bemutató szombaton este tartja meg a színház és részt vesznek benne *Bartók Etus*, *Szeghő Lili*, *Tompa Győző*, *Sereghy*, *Ekecs* és *Ladislav*. — *Unnapi előadások*. Szombaton, a román *Vizkereszt* napján és vasárnap a színház két-két előadást tart. Január 19-én, délután 3 és fél órakor *Csathó Kálmán* nagy sikert aratót vigjátéka, az *Uj rokou* van műsoron, este a *Diadalmas asszony* operette megy. 20-án délután 3 és fél órakor *Gül Baba* operette, este a *Diadalmas asszony*. — *Vörös malom*. Az aradi színház nagy felelősséggel indul Molnár Ferenc ördögi színjátékának, a *Vörös malom*-nak a bemutatójára. Gondoskodás történt arról, hogy a technikai kiállítás mellett a darab szereposztásával is brillirozzon a farsulat, a fő női szerep eljátszására sikerült *Gergely Gizit* megnyerni, aki az erdélyi színpadoknak legkiválóbb prózai értéke. A *vörös malom*-ból különben a próbák nap-nap után folynak, hogy a január 24-iki bemutató minden kritikát kiálljon. — Pénteken, a román *vizkereszt* előestéjére való tekintettel az aradi színház nem tart előadást.

A „hódító” asszony.

(A díjbirkózó neje megjelenésével akarta „meghódítani” a bíróságot.)

(Saját tudósítónktól.) Temesváról is, Aradon is jól ismerik *Pitrof Lipót* díjbirkózót és kabarészenekest. *Pitrof* felesége annak idején Temesvárott összeszólaikozott egy *Weber Józsefné* nevű szomszéd-asszonyával, akit nem éppen hízog jelzőkkel aposztrofált.

Weberné természetesen tiltakozott a meglehetősen erős sértések ellen és fenyegetőzött, hogy bíróság elé állíttatja a csöppet sem udvarias *Pitrofné*. *Pitrofné* erre öntelten megjegyezte:

— Oda ugyan hiába megy, mert én már pusztán megjelenésemmel is meghódítom a bíróságot.

Weberné azonban ennek dacára is beperelte a díjbirkózó asszonyt, akit a tegnapi tárgyaláson súlyos csalódás ért: dr. *Fiala* bírósági ugyanis 1000 lej pénzbüntetésre ítélte a „hódító” asszonyt, aki indignáltan hagyta el a tárgyalótermet.

— *Elbocsátott detektiv*. *Iván Auréli*, az aradi államrendőrség detektivjét a mai napon elbocsátották a rendőrség kötelékéből.

Öngyilkossági kísérlet az uccán.

(Egy gyógyíthatatlan beteg köszörüs fűrészsel elvágta a nyakát. „Az orvos kimondta rám a halálos ítéletet.”)

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas módon akart véget vetni életének ma délután egy aradi köszörüs-mester. Ma délután a vilánygyár mögötti országuton egy vérben fetregő embert találtak. Azonnal értesítették a mentőket, akik beszállították a kórházba. A szerencsétlen emberen két mély seb tátongott. Az egyik a nyakán, a másik a mellén. A kezelő orvosoknak fáradságos munkával sikerült a súlyosan sebesültet eszméletre téríteni. A kórházba megjelent az ügyeletes rendőrtiszt, aki az első pillanatban azt hitte, hogy a szerencsétlen rablótámadás áldozata. Az erőszakos sérülések, ugyanis erre engedték következtetni. Kikutatták zsebeit, amelyekben Schmalder Florian névre kiállított igazolványok voltak. Az eszméletre tért ember munkatársunk jelenlétében hörgő hangon beszélt el tragédiáját.

Glogovácra lakik, de évek óta bejárta Aradra, ahol köszörüléssel foglalkozott. Fél évvel ezelőtt hirtelen rosszul lett az uccán. Kórházba szállították, ahol kiderült, hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved. Azóta munkaköreje állandóan csökkent, úgy, hogy alig bírta magát fenntartani. Ma dél-

előtt eihatórozta, hogy ismét megvizsgálhatja magát és ha orvosi vélemény szerint nem lehet rajta segíteni, véget vet életének.

— Az orvos kimondta rám a halálos ítéletet és én végre akartam hajtani — mondotta — fuldokolva. Azzal az elhatározással indultam Glogovác felé, hogy odahaza öngyilkos leszek. Utközben rosszul éreztem magam. Ez annyira elkésérített, hogy leültem az országut mentén húzódó árok szélére és a nállam levő acél fűrészsel elvágtam a nyakamat. Háromszor szurtam a nyakamba. Ir-tózatosszerű szenvedés volt, de meg akartam halni, azután elveszítettem eszméletemet. Amikor magamhoz tértem, éreztem, hogy csupa vér vagyok. Erről eszembe jutott a sorsom és a kezembe levő fűrészsel mellbe szurtam magam. Ezután már csak itt a kórházban tértem magamhoz. Ne is ápoljanak doktor urak, mert betegem úgy sem bírom az életet.

És a szerencsétlen hatvanhat éves öreg ember fuldokló zokogással könyörgött, hogy szabadítsák meg az élettől. Schmalder Florian állapota nagyon súlyos, az orvosok nem bíznak felgyógyulásában.

A nap tükre.

PECHEM VAN AZ IDŐJÁRÁS SÁI. Kezdődött a pech a múlt év novemberében. Ennek a hónapnak egy borus délutánján megeredtek az égi csatornák és tartalmuk finom fehér hó alakjában hullott vékony felöltönkre. Azonnal cikket írtam, hogy itt a tél, lehet számkézni, korecsolyázni, itt vannak a téli örömeik és lám a jóistenke meg hallgatta a jó fakeskedők kérését, mert hideget küldött a földre.

Mire másnap a cikkek megjelentek, semmi nyoma a hónak, a nap úgy sütött akár augusztusban. Aztán tartós meleg napok következtek és úgy december elején bol dogan írtam meg, hogy december enyhének ígérkezik, valóságos téli tavaszhoz lesz szerencsénk. Másnap reggel jégvirágok rajzolódtak az ablakra és cáfolatul az időjárásra beköszöntött a fagy. Minden ki dődergett, a fakeskedők nem győzték a megrendeléseket lebonyolítani és Csutina apostol bejelentette a világnak, hogy decemberi fiúrdótanfolyamát megnyitja kezdők és haladók részére. Pár napi hideg után enyhült, majd hó esett és híven tudósítottam, hogy a hideg nem is olyan veszedelmes. Másnap már megjelent a cáfolat jég megfagyott ember alakján és a hőmérő 18 fokot mutatott.

Ennyi sikertelen kísérlet egész év elvette a kedvemet az időjárásról. Vártam az alkalmra, amikor majd megmutathatom annak a betyár időjárás

nak, hogy nem fog ki rajtam. Az alkalom nem késett. Tegnapelőtt az eddigi langyos időt hirtelen fagy váltotta fel. Bucurestiből is olyan jelentések érkeztek, hogy az egész ország területén mindenütt kemény fagy van. Megjelent az erről szóló tudósítás és ma már olyan szépen olvad, hogy szinte öröm a víztócsákba lépni. Csutina mester is annyira enyhének találja az időt, hogy meg sem fürdik a Marosban. Mikor e sorok íródnak, kinn szépen olvad, vajjon milyen idő lesz akkor, mikor ezek a sorok napvilágot látnak? Amilyen pechem van, holnapra megfagnak a madarak a levegőben. (K. S.)

Szalay Antal meghalt.

(Egy régi aradi család gyásza.)

Arad egyik legidősebb és köztiszteltettségben álló polgára. Kiskároni Szalay Antal volt ügyvéd, és földbirtokos hunyt el tegnap 86 éves korában. Az elhunyt fiatalabb éveiben keresett ügyvéd volt s mint városi, majd megyei törvényhatósági bizottsági tag élénk részt vett a múlt évtizedek politikai mozgalmában is. Majd az ügyvezetéssel felhagyva a gazdálkodásnak szentelte életét és az Aradi határban levő földbirtokát mintagazdasággá fejlesztette. Egyik alapító tagja és haláláig igazgatósági tagja volt az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnak, mely intézet ügyeinek vitelében tevékeny részt vett.

Halála örvegyén sz. Timár Etelkán kívül gyászba borította két gyermekét, dr. Szalay Géza földbirtokost, és Dziubek Vladimírné szül. Szalay Ilonát, továbbá bátyját id. Szalay Károlyt az Aradi

Ügyvédi Kamara volt elnökét és még igen nagyszámu rokonságot. Temetése folyó hó 20-án délelőtt

11 órakor lesz a Str. Cosbuc 1. (Wesselényi-u. 53. sz.) gyászházból.

Nem akarunk soha többé háborút!

Az Egyesült Államok elnöke a bevándorlásról, a szövetségesek adósságáról és az Unio Oroszországgal szembeni állásfoglalásairól

(Saját tudósítónktól.) Az ideérkezett amerikai lapokból vesszük Coolidge, az Unio elnökének felszólítását a kongresszuson. Ezen az ülésen az elnök nemcsak az aktuális kérdésekkel foglalkozott, programot is adott a jövő évi elnökválasztásra.

Az egy óra hosszat tartó beszédet az elnök a texasi költségvetésről szóló kritikájával vezette be. Követelte mindenekelőtt az általi költségvetés anyagi és személyi redukcióját és az egész vonalon való takarékoskodást.

Nagyobb emóciót keltett a elnöknek a bevándorlásról szóló több kijelentése.

Korlátolt és kiválasztott imigrációnak vagyok a hive — mondotta — és követelem, hogy csakis azokat a bevándorlókat engedjék be, akik alkalmasak arra, hogy Amerikának mű és becsületes polgárai legyenek. Ezt azonban már az európai kikötőkben tudnia kell a bevándorlóknak. Ezzel azt akarom mondani, hogy európai képviselietek alaposan vizsgálják meg, kinek adják meg a bevándorlási engedélyeket.

A nemzetközi politikára térve, az elnök előbb a nemzeti ligáról beszélt és itt is hangsúlyozta, hogy Harding politikáját követi, vagyis, hogy Amerika elsősorban a saját problémái megoldásával törődjenek. A nemzetközi bíróságról szintén egy véleményen van Hardinggal.

— Hajlandó vagyok elismerni egy nemzetközi bíróságot, de nem vagyok hive egy olyan bíróságnak, amely a nemzetek ligájára támaszkodik.

Az orosz problémáról Coolidge ezeket mondotta:

— A szovjetek nem tettek eleget nemzetközi kötelezettségeiknek, kormányunk tehát nem ismerhet el olyan rezsimet, mely a nemzetközi kötelezettségek szentségét nem respektálja.

Európa adósságairól kijelentette, hogy nem hajlandó elengedni azokat a követeléseket, amelyeket Amerika joggal támaszt a szövetségesekkel szemben. Az adósságokat meg kell fizetni. Beszéde további során a behozatali vámtételek redukálása ellen foglalt állást és követelte a vasutügy fejlesztését és újjászervezését.

A flotta és hadsereg újjászervezéséről ez volt a megjegyzése:

— Nem akarunk többé háborút, de nem akarunk ezzel szemben mint gyenge nemzet feltűnni. Követelünk minél több léghajót és tengeralattjárót.

Meleg szavakkal követelte a farmerek industrializáló törekvéseinek támogatását.

A beszéd nem keltett osztatlan tetszést, a kongresszus haladó szellemű tagjai, így Bohra szenátor kijelentette, hogy a beszéd reakciós ízű, jöllehet a beszédből világosan kivehető, hogy Oroszországot az Unio feltételesen el fogja ismerni és bizonyos, bár a nemzetek ligáját nem ismeri el döntő fórumként, mégis

hajlandó egy másfajta alakulatban résztvenni.

Ugyanezen az ülésen elhatározták, hogy Harding özvegyének ötvenezer dollár nyugdíjat adnak és szabad postahasználatot. A beszéd drótnélküli táviró útján százmillió ember hallgatta.

HIREK.

Csongrád utján.

Lányom, ne vedd föl a báli ruhát,
Köszönnék az uccán vad ember-
kutyáknak.

Vért, vért, a te véreidet szomjazza
mind.

Rút éjszaka ez, vérrel telehint.

Tagadd le az évőd, ne légy fiatal,
Ne csaljón a bálba a mámor, a dal.

Izrekre tipord jókedv poharát.

Tánc és zene, jai, most csalló
... ..

Csorúdtig a szőlünk ... csordul
... ..

A gyilkos suttogva vackába tér.

Elég, oh, elég volt már a halott...
Ne menj el a bálba, a Rémmel
... ..

Lányom, ne vedd föl a báli ruhát,
Prédára lesködtek vad emberkér-
tyűk.

Molnár Jenő.

— A földművelésügyi miniszter Párisban, Bucurestiből jelentik: Constantinescu földművelésügyi miniszter, aki jelenleg Franciaországban tartózkodik, egyes lapok értesítése szerint fontos megbízatással utazott el. Az Advertiser szerint a kormány felhatalmazta hogy a francia kormány a felszerelési költségek ügyében elfoglalt álláspontját igyekezzen Romániára nézve kedvezően megváltoztatni. A földművelésügyi miniszter ezidő szerint Nizzában van és két hét múlva Párisba utazik a tárgyalások megkezdése végett.

— Rendelést a görög keleti vizkereszt alkalmából. A rendőrprefektúra elrendelte, hogy a görög keleti vizkereszt ünnepre való tekintettel pörtek este mozi- és színelőadások szüneteljenek és a kávéházakban a zene tilos. A szombati napon teljes munkaszünet van.

— Az árvaszéket a törvényszék épületébe helyezik. Az igazságügy-miniszterium ma délelőtt értesítette a város vezetését, hogy 1924. január elsejétől az árvaszék a törvényszék hatáskörébe tartozik. A városházáról az árvaszéket rövid időn belül a törvényszék épületébe helyezik át.

— A debreceni képviselőválasztás. Budapestről táviratozzák: A megüresedett debreceni választókerületben Homonnay jelöltségét nem fogadták el és így a fajvédő Haendl tábor megerősödött.

— **A miniszterelnök Timisoarán.** Bratianu Jonel miniszterelnök ma, pénteken délután 3 és 5 óra között különvonaton Resicáról Timisoarára érkezik. A miniszterelnök csak estig marad Timisoarán és látogatása nem hivatalos jellegű.

— **Változások a timisoarai rendőrségen.** Hivatalos helyről szerzett értesülésünk szerint a temesvár-gyárvárosi rendőrség vezetőjét, Buzica Ioan rendőrkommisszáriust, akinek viselt dolgaival a Közlöny annak idején bőven foglalkozott, Sibiu (Nagyszébenbe) helyezték át. Helyére Alexi Virgil józsefvárosi kommisszárius került. Mustetiu Coriolan rendőrkommisszárius a mehalai kerület vezetését veszi át, dr. Kontsek Mihályt pedig a bűnügyi osztályból a kihágási osztályba helyezték át.

— **Amerika elhalasztotta a német kölcsön folyósítását.** Washingtonból táviratozzák: Jól informált körök szerint az amerikai kormány a francia és a belga kormányok kérelmére elhalasztotta a dollárkölcsön folyósítását Németország részére, a kiküldött szakértők tanácskozásának befejeztéig.

— **Timisoarai újságírók jelmezes estélye február hó elsején.**

— **Nagyszabású közoktatásügyi reform készül.** Bucurestiből jelentik: Angelescu közoktatásügyi miniszter tárgyalásokat folytat illetékes körökkel az új iskolatörvény előkészítése ügyében. Az eddig kiszivárgott hírek szerint a középiskolai oktatásban az eddigi nyolcvéves rendszert hét évre alakítják át. A tervezet a klasszikus tárgyak oktatását intenzívebbé teszi, mert Angelescu közoktatásügyi miniszternek az a véleménye, hogy az ifúság csakis a klasszikus tárgyak tökéletes megismerésével részesülhet megfelelő oktatásban. Az érettségi vizsgálatokat a tankerületi igazgatóság székhelyén tartják meg minden év július havában.

— **Honti Tibor fogságban marad.** Az aradi törvényszék vádtaácsa ma foglalkozott Honti (Genál) Tibor vizsgálati fogságba helyezett kivándorlási szélhámós felfolyamodásával és azt elutasította. Honti Tibor a vádtaács döntésében megnyugodott.

— **Béreljen Kerpel könyvtárában.**

— **Öngyilkos kereskedőseged.** Ferenczy Béla, az aradi Bársony Andor cég alkalmazottja tegnap este ciankáliával megmérgezte magát. A szerencsétlen fiatalemberrel néhány perc alatt végzett a gyilkos szer. Mire az orvosi segítség megérkezett, már halott volt. A huszéves ifjú könnyelmű társaságba keveredett és több olyan tettet követett el, amiért szülei megrótták. Öngyilkossági szándékáról gyakran tett említést szülei és barátai előtt. A jókedvű fiú kijelentéseit azonban nem vették komolyan. Tegnap este szülei társaságában vacsorázott és vacsora után szülei vacsoráztára követte el az öngyilkosságot. Tetteinek okát rendkívüli könnyelműségének tudják be. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított abban az irányban, hogy a szerencsétlen fiatalember honnan szerezte a veszedelmes mérget.

— **A csillagászok nagy időjárási zavarokat jósolnak.** Londonból jelentik: Az amerikai csillagászok a nap keleti részén óriási napfoltot fedeztek fel, amely körülbelül háromszor nagyobb a föld nagyságánál. A csillagászok óriási magnetikus viharokat és nagy időjárási zavarokat jósolnak a közeli napokra.

Megkezdődött az idegenek kiutasítása.

(A ruhrvidéki menekülteknek tilos Romániában letelepedni.)

(Saját tudósítónktól.) Az Államrendőrségi hivatalok nemrégben rendeletet kaptak a belügyminisztertől, amely szerint szigorúan felelősen kell vizsgálni azoknak az iratait, akik 1916 után költöztek be. A rendelet felhatalmazza az állambiztonsági hivatalt, hogy utasítsa ki mindazokat, akiknek nincsen tartózkodási engedélyük, vagy akiknek a tartózkodási engedélyük lejárt. Ugyanez idegen állampolgárok tekintendők. Az aradi államrendőrségi hivatal, — mint az Universul írja — már összeállította azoknak a listáját, akik csak 1916 óta tartózkodnak Aradon és értesülésünk szerint mintegy négyszáznyolcvanannak vannak olyanok, akiknek irataik nincsenek rendben és így jogtalan aradi tartózkodásuk. Többnyire vannak olyanok, akiknek iratgálos uton szereztek meg illetőségüket vagy tartózkodásukat. Már eddig több kiutasítás történt, az állambiztonsági hivatal folytatja az eljárást az idegen állampolgárok okmányainak felülvizs-

— **Százhároméves asszony halála.** Timisoarán ma meghalt a legöregebb asszony, a 103 éves Janora Eliz. A nagy kort elért matrona 1821-ben született és egész a legutolsó időkig egészséges volt. Pár héttel ezelőtt megvakult és akkor gyűjtést indítottak részére. A gyűjtés eredményét már nem élvezhette, mert időközben meghalt. A gyűjtött összeget temetésére fordítják.

— **Elhelyezett agronom.** Simionescu aradmegyei járási agronomot, aki a legutóbb a siriai (világosi) járás az agrárreform végrehajtásával kapcsolatos ügyeit vezette, felsőbb rendelkezésre Sírjáról elhelyezték. Az elhelyezés Petrini földművelésügyi miniszteri vezérigazgató nemrégben történt aradi látogatásával függ össze, akinél számos panaszt tettek az agronom szabálytalan kezelése miatt.

— **Fagykenőcsöm azonnal gyógyít.** Szondy gyógyszerár, Arad.

— **Letartóztatott betörők.** Az aradi államrendőrség ma délelőtt letartóztatta Tudor János és Herbai György rovtomultu betörőket, akik több betörést, lopást és fosztogatást követtek el. Megindult ellenük az eljárás.

— **Az Aradi Hajós-Egylet január 20-án megtartandó jelmezes estélyére karzatjegyek a Kell és Krausz cégnél kaphatók.**

— **Egy pofon — kétezer lej.** Veliczky Tibor timisoarai lakos becsületsértést tett feljelentést Reinhold Pál ellen, mert ez szóváltás közben kétszer arcul ütötte. Dr. Fiala írásbíró ezért Reinhold Pált 4000 lej pénzbírságra és 750 lej ügyvédi költség megtérítésére ítélte.

— **Verekedő háztulajdonos.** Ambrus Béla timisoarai vendéglős körülmények között 1 évvel ezelőtt egy lakásügyből kifolyólag Konnstein Irén nevű lakójával összeszólalkozott, majd brutálisan bántalmazta, úgy, hogy súlyos sérüléseket okozott. A magáról megfélemedezett vendéglős a tegnapi tárgyaláson tagadta ugyan a terhére rótt bűncselekményt, de a tanúk terhelő vallomása alapján a járásbíró 3000 lej pénzbüntetésben és 1200 lej ügyvédi költségben elmarasztalta Ambrus Bélát.

gálására. Eljárás indul azok ellen is, akik repatriáltatták magukat és annak ellenére visszaköltöztek Aradra. Állítólag többen vannak ilyenek és ezért az állambiztonsági hivatal revízió alá vette a repatriáltak jegyzékét. Azokat, akik repatriáltatták magukat és lemondtak román állampolgárságukról, szintén kiutasítják Románia területéről.

Bucurestiből jelentik: Az utóbbi időben igen sok munkás menekült a Ruhr vidékről Romániába, hogy elhelyezkedést keressen. A belügyminiszterium a menekültek ügyében úgy döntött, hogy Románia nem fogadhatja be az antantellenes elemeket és ezért utasította az állambiztonsági hivatalokat, hogy valamennyi menekültet utasítsa ki az ország területéről. A rendelet értelmében csak azok tartózkodhatnak az országban, akik szabályszerű utlevéllel rendelkeznek. Az állambiztonsági hivatalok nagyrésztben már végre is hajtották a belügyminiszterium rendeletét.

— **Révay Lexikon XVI. előjegyzés,** üzl. könyvek, dossiék. Kerpelnél.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** Ma délelőtt ismét vettett kutya garázdálkodott Aradon. Novák Mihályné aradi lakónőt és leányát marta meg egy vettett kutya. A veszedelmes állatot sikerült agyonverni, mielőtt több embert megmárt volna. Novák Mihálynét és leányát a cluji Pasteur-intézetbe szállították.

Beléphet-e Magyarország a kisanantiba?

(A magyar politikai világ fölfogása Rassay tervéről. — Rassay Károly kerüli az érdemleges nyilatkozatot.)

(Budapesti levelezőnkől.) Rassay Károly liberális képviselő az egyik budapesti lap hasábjain nem régebbe azt a különösnek látszó gondolatot vetette föl, hogy *Magyarország lépjen be a kisanantiba.* Ez a kijelentés úgy Magyarországon, mint Romániában meglehetősen élénk feltűnést keltett s ezért szükségesnek tartottam, hogy magyar politikai körökben tájékozódjam e gondolat felől, sőt magát Rassay Károlyt is megkérdezzem, hogy mi indította ennek a gondolatnak a fölvetésére.

A képviselőház folyosóján alkalmam volt a különböző pártok állásponytjának megismerésére. Az egyes párt egyik vezető tagja úgy nyilatkozott előttem, hogy ez a gondolat teljesen halva született. A kisanant egy par excellence Magyarország ellen alakult szövetség, amely gyűrűvel veszi körül Magyarországot és e sokat szenvedett ország gyöngítésére törekszik. A kisanant ellenséges alakulat velünk szemben és e gondolat éppen olyan abszurdumnak tűnik föl előttünk, mintha Károlyi Mihály 1916-ban (hangsúlyozni kívánom, hogy nem 1918-ban) azt tanácsolta volna, hogy Magyaror-

szág lépjen be a nagyantantba.

A fajvédők a fölvetett gondolatnak semmi jelentőséget nem tulajdonítanak és azt csak Rassay „szereplési viselkedésének” tekintik. Hasonlóképpen gondolkodnak a többi ellenzéki pártok is. Még abban a liberális pártban, amelynek Rassay Károly egyik vezére, sincs talán egyetlen híve sem ennek a gondolatnak. A szocialisták, amikor egyik vezetőjükhez ebben az ügyben kérdést intéztem, vállvonogatással válaszolt, míg a keresztény ellenzék vezetői Rassaynak ezt az ötletét az ellenségnek való felkínálkozásnak tekintik, amelynek azonban az országban csak ellenzói találhatók.

Megállapítható, hogy a gondolat a magyar közvéleményben egyáltalában nem tud gyökeret verni.

Ezek után felkerestem Rassay Károlyt is, aki nyíltan fölített kérdésemre a következő homályosnak látszó választ adta:

— **Ez az álláspontom nem új keletű.** Évek óta hangoztattam, hogy Magyarországnak a történelmi katasztrófa után már csak a jelen generációval szemben való kötelességből kifolyóan egyetlen feladata csak az lehet, hogy normalis alkotmányjogi és gazdasági helyzetet teremtsen a kiszabott határok között. Ennek utja azonban nem lehet más, minthogy a környező államokkal úgy a gazdasági, mint a politikai kapcsolatokat megfelelő formában mindkét állam részéről egyforma jóakarattal minél hamarabb helyreállítsuk. Ha ez a politika érvényesülne volna Magyarországon, akkor meggyőződésem szerint a kisanant elveszítette volna az élet, amely egy Magyarország ellen irányuló katonai konvencióban jut kifejezésre és betölthette volna azt a hivatását, hogy a természeti, történelmi és gazdasági tradícióknak, valamint az új helyzetnek megfelelően egy békés nagy gazdasági kapcsolatot létesítsen az utódállamok között.

Ennél többet Rassay nem volt hajlandó mondani. (7. l.)

— **Dogma Szűz Mária testi fölvételéről a menybe.** A Chicago Tribune nyomán a napokban a sajtót bejárta a hír, hogy a pápa Szűz Máriát negyedik istenséggé akarja emelni. A hír alapvető tévedésen alapszik. Egy hitelv, egy dogma minden időre érvényes, azt tehát nem lehet megszüntetni, vagy megváltoztatni. A pápa csak a kereszténységben régóta gyökeret vert hitmagyarázatokat formulázhat hittételekké s azokat ilyen módon dogma rangjára emelheti. A Chicago Tribune téves jelentése a pápai nunciaturától szerzett értesülés szerint arra vezethető vissza, hogy a pápa a spanyol püspökök kezdeményezésére dogmává akarja emelni „Szűz Máriának testi fölvételét a menyországba.” A hagyomány szerint Szűz Máriának teste halála után a menyekbe szállt, mert a hitkegyelettel ellenkeznek a vélemény, hogy a test, amely a Megváltónak adott életet, áldozata lett az enyészetnek.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy drágaság a tomesvári piacon.

(Hat lej a tojás. — Erélyes hatósági akció készül. — Az eredményes aradi akció. — Mindennek esett az ára.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny tegnapi számában megemlékeztünk arról a hallatlan áremelkedésről, amely az ünnepek óta az aradi piacon uralkodott, vezetőhelyen pedig rámutattunk azokra a veszélyekre, amelyeket az indokolatlan árdragítás a városok élelmezésére jelent s állást foglaltunk az áruszora letörése érdekében. A melyek az aradi hatóságok gyors és erélyes intézkedésekkel kilátásba helyeztek.

Temesvárott azonban szakasztott olyan a helyzet mint Aradon. Az összes élelmiszer a karácsonyi ünnepek óta szinte ugrásszerűen emelkedtek s ma már úgy áll a helyzet, hogy a fixfizetések jóformán képtelenek a mindennapi élelmiszerigényeiket fedezni. Ismétlődő, hogy Temesvárott egyes helyeken hat lejt kérnek egy tojásért s boldog az, aki öt vagy négy lejért jut hozzá.

A többi cikkek is hasonló módon, jóformán elérhetetlen magaslakra emelkedtek, úgy hogy a hatóságok közbelépése és erélyes intézkedése nem maradt el.

Dr. Georgevicu főpolgármester most tanulmányozza az ügyet és remény van arra, hogy egy gyors hatósági beavatkozás a szinte ijesztő piaci uzsorát, amely már az élelmiszer üzletekben is lábra kapott, rövidesen le fogja törni.

A Közlöny piaci drágaság ellen indított akciójának sikeres eredményét bizonyította a mai aradi piac. A kivitelt tilalom hatása már érezhető volt. Ma már nagy mennyiségű tojást, vajot, tejet és aprójószágot hoztak Aradra. A tojás ára 4-5 lejről hirtelen 2.50 lejre esett. Tejet 5 lejért lehetett vásárolni literenként bármilyen mennyiségben. A vaj kilója ma 100-120 lej volt. Az aprójószágnak szintén visszaesett az ára. Csirke darabját 40-45 lejért lehetett vásárolni, libát keveset hoztak be, darabonként 300-350 lejért árusították. A hatósági ellenőrzés is intenzívebb volt. Több esetben sikerült megakadályozni az indokolatlan árdragítást.

— Az erdélyi jelzálog-adósokhoz! Az erdélyi három bankkegyesület, a Solidaritatea, a Revisionsverband és a Bankszindikátus vezetőségei közös felhívással fordulnak a magyarországi és ausztriai jelzálog-hitelintézetek erdélyi adósaikhoz, hogy azokat tartozásaik kiegyenlítésétől mindaddig visszatartsák, amíg a békeszerződésben előírt és jelenleg tárgyalás alatt álló egyezmények e kérdéseket véglegesen nem rendezik. E felhívással nevezett bankkegyesületek a kérdéses jelzálogos adósokat oly joghátrányokra kívánják hivatkozni, amelyek az

időelőtti fizetésből az adósokra hárulhatnak és amelyek esetleg másodszori fizetés következményével is járhatnak.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Január 17.) Francia frank 9.60, svájci frank 35, dollár 203.50, dinár 2.40, szokol 5.90, lira 9, angol font 880, magyar korona 0.0040, osztrák korona 0.002850. — Kifizetések: Budapest külföldi 135, belföldi 171, Bécs 351, Prága 5.86, Zürich 34.90, Milano 8.85, London 8.59, Páris 9.50, Newyork 202.50, Belgrád 2.33.

Temesvári valutaárak. (Január 17.) Newyork 201, dollár 203, London 860, angol font 855, Páris 9.60 francia frank 9.40, Milano 8.70, lira 8.60, Prága 5.85, szokol 5.80, Zürich 35.80, svájci frank 35.60, Belgrád külföldi 2.30, belföldi 2.20 dinár 2.13, Budapest külföldi 130, belföldi 170, magyar korona 165, Bécs 358, osztrák korona 340.

Zürichi nyitási. (Január 17.) Amsterdam 216, Newyork 578, London 2463, Páris 27.30, Milano 25.27.50, Prága 16.80, Budapest 0.02.05, Belgrád 6.65, Bucuresti 2.87.50, Bécs 0.0081.25.

Zürichi záriat. (Január 17.) Amsterdam 216, Newyork 578, London 2461, Páris 27.25, Milano 25.30, Prága 16.82.50, Budapest 0.02.05, Belgrád 6.65, Bucuresti 2.87.50, Bécs 0.0081.25.

Bucuresti tőzsdezáriat. (Január 17.) Kifizetések: Páris 9.30, London 859, Newyork 202, Milano 8.95, Zürich 35, Bécs 0.0029, Prága 5.82, Budapest 0.01. — Valuták Napoleon 780, léva 1.25, török lira 1.03, angol font 860, francia frank 9.80, svájci frank 36, lira 9.25, drachma 4.10, dinár 2.25, dollár 201, lengyel marka 0.00025, osztrák korona 0.0028.50, magyar korona 0.0062, szokol 5.35.

Budapesti devizaközpont jegyzései (Január 17.) Napoleon 103.000, Belgrád 340-375, Bucuresti 149-164, London 127000-139400, angol font 127000-130700, lira 1320-1450, Newyork 29800-32700, Páris 1345-1480, francia frank 1360-1495, Prága 868-955, Bécs 0.41.90-46.

Mulatságok

— Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án a Központi szálló nagytérképében.

— Az Iparos-bál, amely február 2-án lesz a Fehér Kereszt disztérképében megtartva, a szezon legsikerültebb estélyének ígérkezik. Arad iparoságának legagilisabb tagjai vállalkoztak a rendezés munkálataira. A rendezőség nemcsak az anyagi, hanem az erkölcsi sikert is biztosítani akarja és ezért első teendője volt, Georgescu János prefektus urat és nejét, dr. Robu János főpolgármester urat és nejét, Zima Tibor képviselő, iparkamarai főtisztúr urat és nejét, Steigerwald Alajos ipartest. címűk urat és nejét és Vulcu I. Maxim urat,

az iparos szindikátusok föderáléjának elnökét és nejét, a bál védnőknőit, illetve védnőkiül felkérni. Valamennyien készséggel vállalkoztak a tisztség betöltésére és megjelenésüket is megígérték.

— Timisoarai újságírók jelmezestélye február hó elsején.

— Az Aradi Hajósegyet jelmezestélyét nem január 19-én, hanem január 20-án tartja.

— Gencsyné je'mezbálja 26-án.

— AMTE-atléták bálja január 19. a Központi szálló összes termeiben. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, jeltenték de Grosz Antalnál, Mait Emil cég.

A magyar kölcsön bonyodalmai.

(Franciaország nehézségeket támaszt Anglia tiltakozik a magas részletek ellen.)

Londonból táviratozzák: A Népszövetség albizottságának tanácskozása három feladatot ölel föl. Az első azoknak a politikai biztosítékoknak a megszövegezése, amelyeket a kisanant a magyar szanálási tervhez hozzájárulása fejében követel. A második feladat megvitatni a magyar részről kifejezett aggodalmakat annak a jegyzőkönyvnek szövege ellen, amelyet Magyarországnak és a nemzetközi pénzügyi bizottságnak zálogok szolgáltatása ügyében kell aláírni. A harmadik feladat a Magyarország számára kijelölendő pénzügyi díktátor személyében való megállapodás. A bizottság első sorban a belga gazdasági politikusok között keres megfelelő jelöltet. A tárgyalások célja különben az, hogy a szanálási tervet olyan részletességgel és végleges alakban dolgozzák ki, hogy a jegyzőkönyvet még a londoni értekezlet befejezése előtt aláírassák. Ennek a célnak elérésére első sorban a jóvátételi bizottság határozatára van szükség, amely megállapítja a Magyarország részéről teljesítendő jóvátételi fizetések összegét. Ha azonban Franciaország megmarad követelése mellett, hogy Magyarországnak a nemzetközi kölcsönt tulságosan magas évi részletekben és tulságosan gyorsan kell törleszteni, akkor a hivatalos angol szakértők nem lesznek abban a helyzetben, hogy a kölcsön kibocsátását a City bankárainak ajánlják. Anglia nem akarja megengedni azt, hogy Franciaország és más államok közvetett úton, a nemzetközi kölcsön útján jussanak jóvátételi fizetésekhez. Az angol felfogás az, hogy a magyar kölcsön szanálási céljaira kell felhasználni.

A szerkesztésért felelősen

KÖCSY JENŐ

telel

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Per egy macska miatt.

(Harmincezer és százezer koronás pénzbüntetés.)

Debrecenből jelentik: Különös pert tárgyalt a napokban a debreceni büntetőtörvényszék. A per tárgya egy farka kandúr, amely egy napon hűtlenül elhagyta nevelő gazdáját. Történt pedig a dolgot a következőképpen:

Debreceni Jánosné macskája egy napon elfümt, mire az asszony jelentést tett erről a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást, de eredménytelenül. Egyszer Debreczenin beállított Goldberger Sámuel fűszeres boltjába és ott meglátta az elveszett farka kandurt. Goldbergerék igazolták, hogy a macskát Nagy Gáborné házmesternétől kapták, aki állítólag az uccáról szedte fel. Mivel Goldbergerék a cicát visszaadni nem voltak hajlandók, perre került a dolgot és az ügyészség Nagy Gáborné ellen jótalan elhatalosodás Goldberger ellen pedig orgazdasági vétsége miatt indította meg a hűtlen eljárást. A írásbírósa Nagyné 30.000, Goldbergeret pedig 100 ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

A felelővíteli tárgyaláson a törvényszék helybenhagyta Nagyné hűtlenítését. Goldberger pedig nem orgazdaság, hanem jótalan elhatalosodás vétségében mint tettestársát marasztalta el ismét 100 ezer koronával. A bíróság indoklásában megállapította, hogy elmulat már az az idő, mikor a macskának nem volt értéke hiszen most a vacáron adásvétel tárgya a macska és így az értékkel bíró hasznos inóság.

— Aki átvitorlázta az óceánt. Párisból jelentik: A sportakadémia 10 ezer frankos évi nagydíját Gerbernek ismert teniszjátékosnak ítélte, aki vitorlásversenyen átkelt az Atlanti óceánon.

Aradi mozihírek

* Megrázó, izgalmas mozdramát játszik „A gyöngynakék titka” címen szombatig az Uránia. — Az események központjában egy dicső csodaszép leánya áll, akibe egy kalandor szerelmes lesz s feleségül szeretné venni. Tudja, hogy a leány csak kényszer hatására állt a felesége s ezért egy hamis gyöngynakéket akar a leánynak eladni, olyan összegért, amely biztos anyagi romlását vonja maga után. Izgalmas, érdekesítő jelenetek következnek, míg végül sikerül a szelbámot feleplezni. Az előadás szombaton kivételesen fél öt és hat órákor kezdődnek.

* A Sátán helytartója címen szenzációs kalandorfilm kerül színpadra az Apollóban. Főszerepben Harry Piel.

* A világhírű író, Michel Zavaco az emberi gonoszság sötétségeit megrendítő színekkel festi meg filmre átdolgozott regénye, a Söhajok hidja vagy Velence titkai és bonyodalmi a filmtechnikának legnagyobb csodája. Az élet rejtelmei, a szerelem szépségei és gonoszságai találkoznak Velencében, a lelkek örök szép városában s harcolnak a hatalomért. A grandiózus filmnek negyedik részében, amely szombat este kerül utóljára színpadra, diadalmaskodik az igazság s Caudano ismét ura minden világok csodáiban, Velencének. Az előadások szombaton kivételesen fél öt és hat órákor kezdődnek.

Ön köhög? Siessen a Csokoládé Királyhoz

Arad, Str. Metianu (Ferry-u.) 2. és vásároljon valódi hársfa-mézcukorkát, arany-eibis maláta kivonatot, szalmiák gyógycukorkát. Köhögését rögtön megszünteti!

Hajduska & Co.

Arad,

Piața Avram Iancu No. 7.

Déligyümölcs és konzerváru különlegességek importja.

Képviselet: a **Kemény Testvérek** Salonta-mare gőz-erőre berendezett husneműek és konzervgyárat, valamint a **Bäumel, Steiner és Társa r.-t.** Lugej, kir. udvari szállítók „Besco” likőr-különlegességek gyárat.

Telegram: **HAJDUSCOMP** Arad. Telefon: 733. 10008

Eladás csak nagyban!

Apró hirdetések.

Füdnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetői ára 250 lej.

Vaságabb betűvel 5 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vehetünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 25 lej.

Vasárnap 25 %-al drágább.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelőzés.

„ÖZVEGY 42”. Levele van Kelet hírlapirodában Arad. Átvételt jelezzé. 481

Házasság.

EGY 24 ÉVES orth. izr. érettségizett intelligens fiatal ember nőstílné orth. izr. intelligens családból. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 476

Alkalmazás.

JEGYZŐ-gyakornok 2 évi gyakorlattal román nyelvismerettel, február 1-re állást keres. Megkereséseket fizetés megjelölésével Osepragi F. Borozál, u. p. Borod, jud. Bihar. 474

TÁRSALKODÓ, vagy nevelőnőnek, házvezetőnőnek ajánlkozik nyelvismertekkel bíró nő. Cim Wallingeré Arad. 15.004

ÜGYES, mindenek szakácsné és szoba-kezelő felvétetik. Arad, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 20-42. II. em. ajtó 12. 15.004

MINDENFEL SZOBALEÁNYT keresek azonnali belépésre Wolff Arad, Bulev. Carol 49. Törvényszékkel szemben. 10.008

EGY jó főzni tudó mindenest azonnalra keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 480

TEXTIL kereskedősegéd állást keres azonnali belépésre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 479

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

HÁLO- és szalonberendezés, kredenc, hintaszék, ebédlő és ágy elé való szőnyegek, függönyök, asztalnemű, ágyluhók, asztalterítők, arany órák, ezüst gyertyatartók, ezüst karcsatt-óra, Biedermayer szalon, kis divány, scheslon, könyvszekrény, ágyak, antik poharak, dísztárgyak, kézimunkák, stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. 1000

EZÜST és dísztárgyakat, szőnyeget, antik dolgokat, háztartási cikkeket, fehérneműket, butorokat, bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

KEZDŐKNEK való bécsi zongora olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Aradon. 15.004

KÉSZPÉNZKÖLCSÖNT betáblázásra, vagy kézírtóra folyósítottok. Haász-iroda Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-ucca.) 16.500

VALÓDI „Singer” súlyesztő aszurozó varrógép eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.003

ZONGORA rövid, bécsi gyártmányú eladó. Arad, Piața Sft. Sava (Kelemen-tér) 5. 16.002

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsa szőnyegek, műtárgyak, antik üveg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

REUMA szesz, kitünően bevált szer köszvény, csusz, idegszába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 54

HA olcsón és elegánsan akar berendezkedni, vegyen antik butort Salon Artistice-ben. Arad, Bulev. Regina Maria (Andrásy-tér) 20. 110

KÉZIMUNKÁHOZ legszebb előrajzolásokat Ernest kézimunka üzletében Aradon, színház mögött készíthetők. 107

ELADÓ 50 darab prima hizott, átlag darabonként 180 kg. súlyu 1 1/2 éves urasági mangolica faj ártán és herélt koca sertés. Szentiványi és Deák-malom Tinca (Tence) Bihar megye.) Sürgőncim: Szentiványi Tenke. 466

HASZNALT OLOM megvételre keresetek. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ARAD, STR. COSBUC (Wesselényi-ucca) 61. számú magánház 3 szoba fürdőszobával eladó. Bővebbet ugyanott a déli órákban. 307

LAKÁST, megéltetést egyszerre kap, ki falusi házamat (korcsma, bolt, daráló-malom) bérbé, vagy megveszi. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 367

CHISINEUN (Kisjenő) főúton, vasútállomástól 10 perc, magánház 6 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, istálló, kocsiszin, tengeri göré magtár, hízalldával és 300 négyszögöl kerttel eladó. Értekezni Schuller János Chisineu (Kisjenő.) 10.005

EMELETES bérházat, vagy magánházat keresek megvételre. Cimeket „Komoly vevő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 444

Üzletek.

KÜLVÁROSI nagyforgalmú fűszerüzlet italméréssel, trafikengedéllyel egyszobás konyhás lakással 50.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad főpostával szemben. 16.003

Különféle.

KERESSEK bérbé rövid zongorát, vagy pianinót. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 477

FARKASKUTYA találtatott elszakított láncsal, lakattal a nyakán. Tulajdonos átveheti Pénzügyi szakasparancsnokságnál Arad, Str. Ioan Calvia. 475

GARA UPI

Str. Corvia (Hunyadi és Szt. Pál) u. sarok.

Elsőrendű nagykereskedő

és ipari cég UJROMANIA

egy élénk városban máhamarabbi belépésre kb. 30 éves levelezőt keres. A magyar és német nyelvnek irásban és szóban való tökéletes bírása elengedhetetlenül szükséges. Azok, akik a román és esetleg francia nyelvet is bírják előnyben részesülnek. A fizetés a képesítés mérvéhez képest mindenesetre úgy fog megállapíthatni, hogy nyugodt megélhetése biztosítva legyen.

Ajánlatokat Kelet hírlapirodához

Arad, „Jövő 25”

jellegre címzendők. 10008

Ber- és magánházak

gazdálkodásra, gyáralapításra alkalmas házak elfoglalható lakással, sertésbirtalddal, olcsón eladók Bővebbet: VALLINGER-irodában, Arad (Földes-patikkával szemben.) 15004

Jómenetelű

vendéglő 50.000 Lejért, azonkívül több bármily célra alkalmas üzlet olcsón eladók. Bővebbet WALLINGER-irodában, Arad, (Földes-patikkával szemben.) 15004

Megvételre keresek

3 waggon 5 és fél kgos sint, valamint egy szép amerikai íróasztalozékot.

Fränkl S. József

írármelő, 471

ARAD, Strada Bratianu 7.

Sürgősen olcsón eladók:

Strada Numa Pompiliu (volt Kasza-ucca) 18. régi számú földszintes kertes ház, elfoglalható lakással. — És ezenkívül 8 lakásos emeletes modern bérház a város központján 5 szobás elfoglalható lakással. — Emeletes bérház a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében 4 szobás elfoglalható modern lakással. — Emeletes bérház 4 modern lakással és 8 kisebb lakással, félholdas kerttel 550 ezer lejért. — Magánházak, kertesházak, bérházak, mind elfoglalható 3-6 szobás lakásokkal 150 ezer lejű 2 millió lejig. — Műmalmok, gőzmalmok, hengermalmok 3-10 járatuak óriási jövedelemmel, kedvező fizetési feltételekkel. — A főtéren bármilyen üzletnek alkalmas üzletek. — Díjtalan felvilágosítással szolgál HAÁSZ ALBERT évek óta fennálló ingatlanforgalmi irodája Arad, Str. Románului 5. (Zrinyi-ucca.) Ahol az eladó ingatlanok előjegyzése díjtalan. 16501

No. G. 11673-3-1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza decisiului judecatoriei de ocol Arad No. de mai sus, mobile și alte obiecte cuprinse în favorul lui dr. Höfflich Béla pentru suma de lei 2500 capital interese de 6% dela 3. Septembrie 1923, spese stabilite până în prezent în suma de lei 491 se vor vinde la licitație publică în Arad Strada Puscasilor No. 1. în ziua de 29. Ianuarie 1924, d. m. la orele 4. 461

Arad, la 10. Ianuarie 1924.

Ciupuliga,

exec. judec. regesc.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban

UTLEVELEKRE

vízumot a legpontosabban beszerezem. Naponta megy futár. Gyűjtőhelyek: Weinberger előfizet Butv. Reg. Maria és Weiss Dávid nagykereskedése, a rendőrség előtt a mellett. Dr. Boer Kálmán.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.

Használjunk kizárólag

„PLANTOLA”

legjobb növény ételzsír, mert tisztá, egészséges és szaporá.

KOSERUL előállítva, a zigoruan az ortodox izraelita rituálék szerint. Kapható az élelmiszerüzletekben. 682

Dávid József, Arad, Str. E. Ciorogariu 15. Vécsey-u. 7